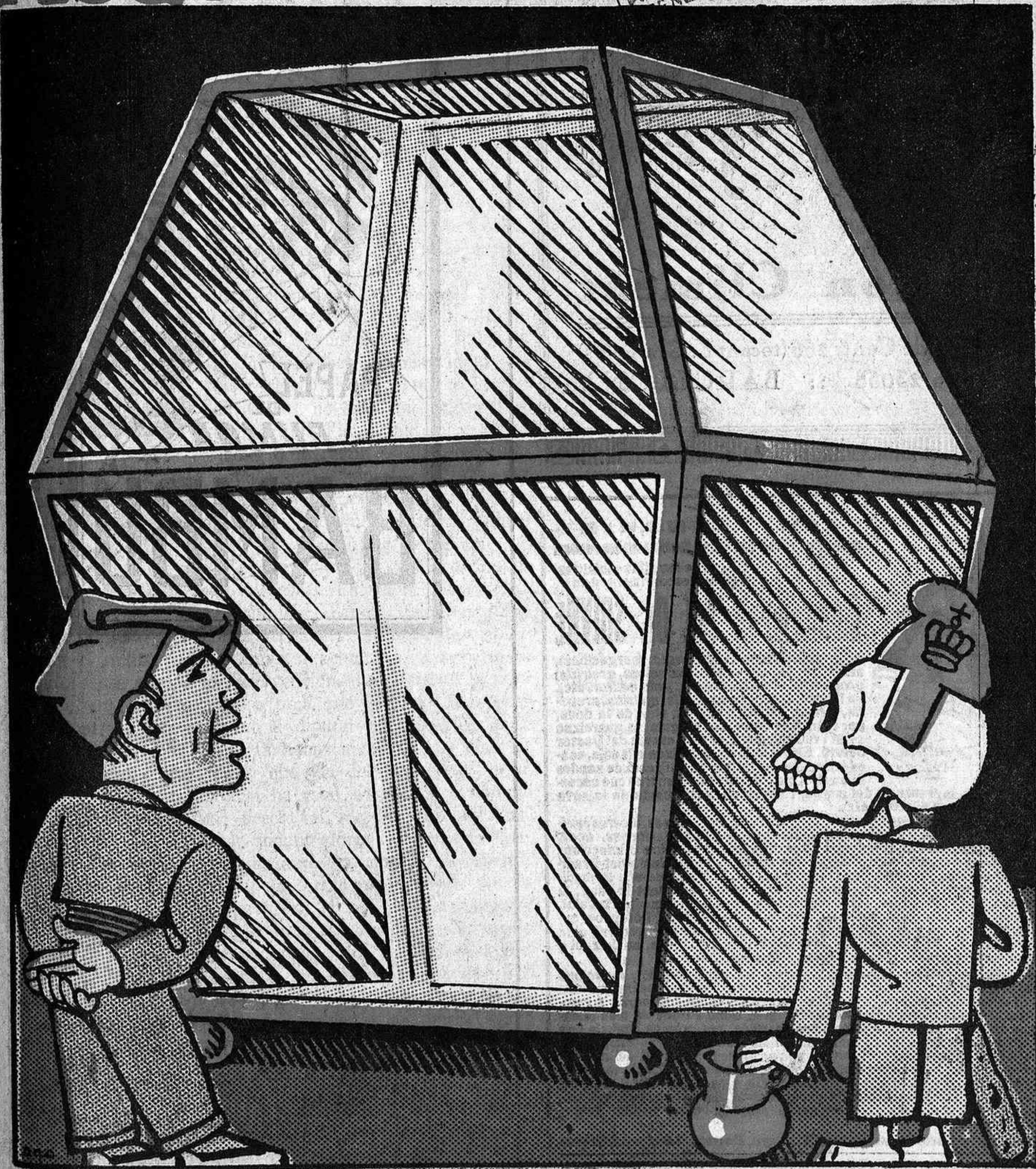

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Antilerrrouxista: —Enguany, aquesta urna, sí que és una capsa tancada.

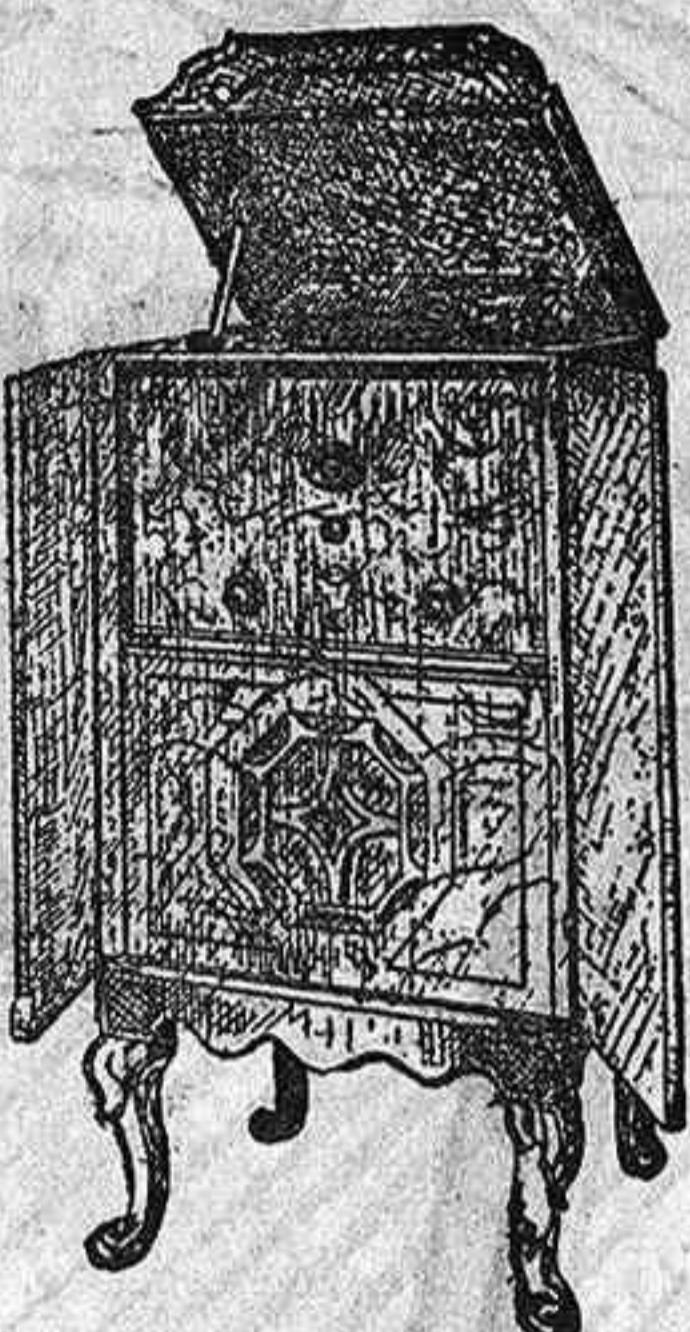
Lerrouxista: —Ai, sí! Abans, en els bons temps lerrouxistes, era més aviat una capsa trencada...

Ràdio-Phono CLIMO

PREU:

900

P T E S.

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA

VIES URINARIES impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellos descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: Bleorràgia (purgacions), amb totes les seves manifestacions, uretritis prostatitis, orchitis, cistitis, gota militar, etc., de l'home, i vulvitis, vaginitis, metritis, uretritis, cistitis, anexitis, fluxos, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen elle sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: Sifils (avari si), eczemes, herpes, ulcères varicoses (llagues de les ganes), erupcions escrofuloses, eritemes, acne, urticària, etc., malalties que tenen per causes humors, vícies o infecions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Pindoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les ulcères, llagues, grans, florones, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: Impotència (manca de vigor sexual), poluciones nocturnes, espermatorreja (pèrdudes seminales), cansament mental, pèrdua de la memòria, mal de cap, debilitat muscular, fatiga corporal, tremolors, palpitacions, trastorns nerviosos de la dona i totes les manifestacions de la Neurastènia o esgotament nerviós, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potencials del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, mediul la tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joveesa, per tota mena d'excessos (velles a cap edat), per a recobrar integralment totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessega 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franc-queix a Oficina Laboratori Sókatarg, carrer de 1er, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentratllament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL DE FUMAR
BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20

BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Immoralitat

Ciutat té un "afer": l'"afer" de les collocacions. La República va venir perquè no es pogués dir de l'Ajuntament que tots els que hi eren, eren lladres. La República va venir per una decència en les costums polítics; la República va venir amb el rètol de "Pena de mort al lladre!". Si la República hagués vingut per ésser repartida entre noves bandes de lladres, no calia que hagués vingut, perquè l'important, el trascendental d'un règim és que els homes

que dirigeixen la cosa pública siguin honrats. Es lluita per una moralitat de les costums polítics. El dia més gran de la història de la República és aquell en què Manuel Azaña pogué dir, des del banc blau, una frase que no s'havia pogut dir mai, des d'aquell lloc: *Nosotros somos un Gobierno de personas decentes.* Es tracta d'això, precisament d'això i de res més que d'això. Decent el jutge que administra justícia segons la seva lleialtat de criteri; decent el militar que es limita a actuar en la seva tasca tècnica, sense pensar en intervencions forasteres a la seva tasca i sense sevir-se de la força que li dóna l'Estat per anar contra l'Estat; decent el diputat que compleix amb el seu deure polític i que fa honor al partit que l'ha fet elegir; decent el funcionari que viu del seu treball i que no creu què el seu càrrec li ha estat donat per a obtenir ingressos inconfesables; decent el regidor que administra els cabals de la Ciutat donant glòria i honor a la Ciutat que l'ha elegit... Cal dir això, cal poguer ho repetir: *Nosotros somos un partido de personas decentes.* No es tracta d'altra cosa. Immoral era el rei que feia negocis amb l'excusa de protegir la indústria nacional; immorals aquells ministres on tot es venia i tot es comprava per diners, per facilitats sexuals, per influència política; immorals aquells cacics que per tal de tenir garantida la impunitat pública sotmetien als pobles a la voluntat llur; immorals aquells secretaris d'Ajuntaments que arranjan en les caixes de reclutament, negocis infectes; immorals aquells regidors que fan negocis i en quatre anys passen d'una misèria regular a una considerable representació social; immorals eren tots els tècnics que cobraven comissions de les entitats constructores, etc., etc. Per això i per res més que per això va caure la monarquia. La immoralitat és el que enfossa els règims... Per immoralitat cauen els Govern. Passen els partits...

L'afer de l'Ajuntament és considerable. Un partit és responsable dels homes que envia als càrrecs, però quan el partit s'en dóna compte i els treu, el partit és digne de totes les dignitats. L'immoral seria mantenir-los en llurs rengleres; l'immoral seria mantenir-los i defensar-los... I hom recorda ara aquell partit de dretes que encara té en el seu si a qui va fer fallida estrepitosa amb un Banc d'infesta memòria i que tart féu un negoci tant bru, que mercès a la commiseració d'un polític d'Esquerra, suau ministre al Govern de la República, no va deixar-lo emprisonar, "per catalanitat"; hom recorda aquell altre partit que segueix gaudint dels seus homes que han fet fortunes considerables i que els homes d'abaix no tan sols no els treuen, sinó que ho celebren i els alaben com a vius... L'afer de l'Ajuntament aclareix els homes, i els partits. El fet de què hagi estat l'alcalde qui hagi dut les diligències evidència el respecte que té pel Consistori. Si hagués estat un forà qui ho hagués denunciat! Però, no, no ha estat un element estranger a l'Ajuntament, ha estat l'alcalde, ha estat la representació de la Ciutat el que treballant perquè fossin descoberts els negociants amb les coses del Municipi. Cal veure clar aquest inici de l'afer. Això vol dir que aquests d'ara no són els mateixos que els d'abans. I no són els mateixos que els d'abans perquè en els altres Municipis, com que tots feien igual, tots callaven i quan algú exagerava en els seus afers, com va succeir sota la dictadura, es duia a terme l'amputació amb tot silenci, per a evitar major escàndol. Hom recorda el barra d'aquell arquitecte que deixà d'ésser regidor, però al qual no se li seguí cap mena de procediment judicial... Ho van enterrar. Ell també sabia coses... En el silenci estava millor. Els demés regidors seguirien pasturant. I pasturava el que era metge, el que era mestre d'obres, el que era enginyer, el que era advocat, el que era periodista, el que era sindicalista blanc. Tots pasturaven, tots eren del mateix remat. Ara s'ha vist que n'hi ha de dues menes. Ara s'ha vist que hi ha gent neta i gent brutà i que els primers novolen cap mena de contacte amb els segons... Que aquests cridaran... Evidentment! Però que denunciïn! Apa! Que els portin al jutjat! Que diguin una prova! No ho faran pas! Voldran cobrir la seva deshonestat amb els crits... Però hom coneix el joc de lluny...

Per primera vegada el de la "Pena de mort al lladre!" ha tingut efectivitat.

Es un honor per l'Ajuntament de Barcelona.

Ja no es podrà dir que "tots són els mateixos".

FRANCESC MADRID

No deixeu de comprar cada setmana,

"La Campana de Gràcia"

Ja és un condol

El Nasi, quan vivia, sofria molt. Sospitava de la seva dona. Li sembla va que la Munda quan s'acurava tant i feia tan goig, era per agradar a un altre. I les seves sospites prenien increment quan algú s'acostava a dir li amb cert aire misteriós:

—Nasi, vigila... Cal no fiar-se molt de les dones... La Munda és jove... fa goig...

I tant a orelles del pobre Nasi arribà la nova de què la Munda tenia allò que vurgarmen s'en diu un "güento", que el marit, decidit a jugar-se el tot pel tot, seguí un dia trist de tardor—el vint i dos d'octubre—a l'esposa que ell tenia fonaments per a suposar la infidel.

Oh!...—posant-se les mans al cap féu el marit quan a la cantonada d'un carret de l'eixampla ple de solitud i foscor la va veure agafar-se al braç d'un home.

—Gosaràs negar-ho, ara, que fens un altre amor?

—Nasi, Nasi meu!...—feia la Munda en mig d'un plor que hauria enterdit les pedres, si les pedres tinguessin cor... Perdona'm!... No hi tornaré mai més!... T'ho juro!...

—Traïdor!... Traïdor!... — no es cansava de repetir el marit reconeguent en l'amant un dels seus amics millors—. Si ara tingués una arma no t'escaparies de les meves mans.

L'escena, com el lector comprendrà, tenia tots els aires d'una d'aquelles tragèdies que tants èxits valgueren a Echegaray.

Tonet, que així es deia el "güento" de la Munda, romangué impassible, cap cot, donant gràcies a un sant a propòsit per a semblants ocasions—sant Corneli, per exemple—, de què el marit no hagi estat home precursor i no s'hagi proveït d'una eina homicida.

L'escena, altament vodevil·lesca, tingué un fatal desenllaç, doncs Nasi que

si aquell dia no duia arma és perquè mai no n'havia portada cap, era un home que l'estimava molt a la seanya.

Nasi era bo.

Tenia uns sentiments tan susceptibles i tan excessivament delicats que es compadria fàcilment de les angúlies i dels dolors dels altres, fins a l'extrem de què acabà per patir del cor.

I el cor, davant aquella escena tràgico-còmica, ocorreguda en un trist dia de tardor, va rebre una sotragada tan forta que es paralitzà del tot.

Quina manera de plorar, la Munda!

—Pobret Nasi!—deia veient-lo allí estirat i entre mig de quatre ciris—Anant t'en tu, se m'ho emporten tot.

I els veïns que veien el Nasi mort i sentien com s'exclamava la dona, els manca molt poc per a no esclafir en una franca rialla.

—T'acompanyo en el sentiment, Mundeta—ironiques deien les veus dels veïns.

—Se't felicita, Tonet...—afegien els amics allargant les mans al "traïdor"... Ara no hauràs de teme'l... T'hi podràs dedicar del tot

* * *

El dia de Tots Sants del primer anys que la Munda i el Tonet eren casats, aquella, aprofitant les primeres hores del matí, mentre el marit dormia com un sac, féu cap al cementiri amb una grossa corona de flors de la que en penjava una llaçada que d'una manera descarada deia: "A mi únic e inolvidable amor".

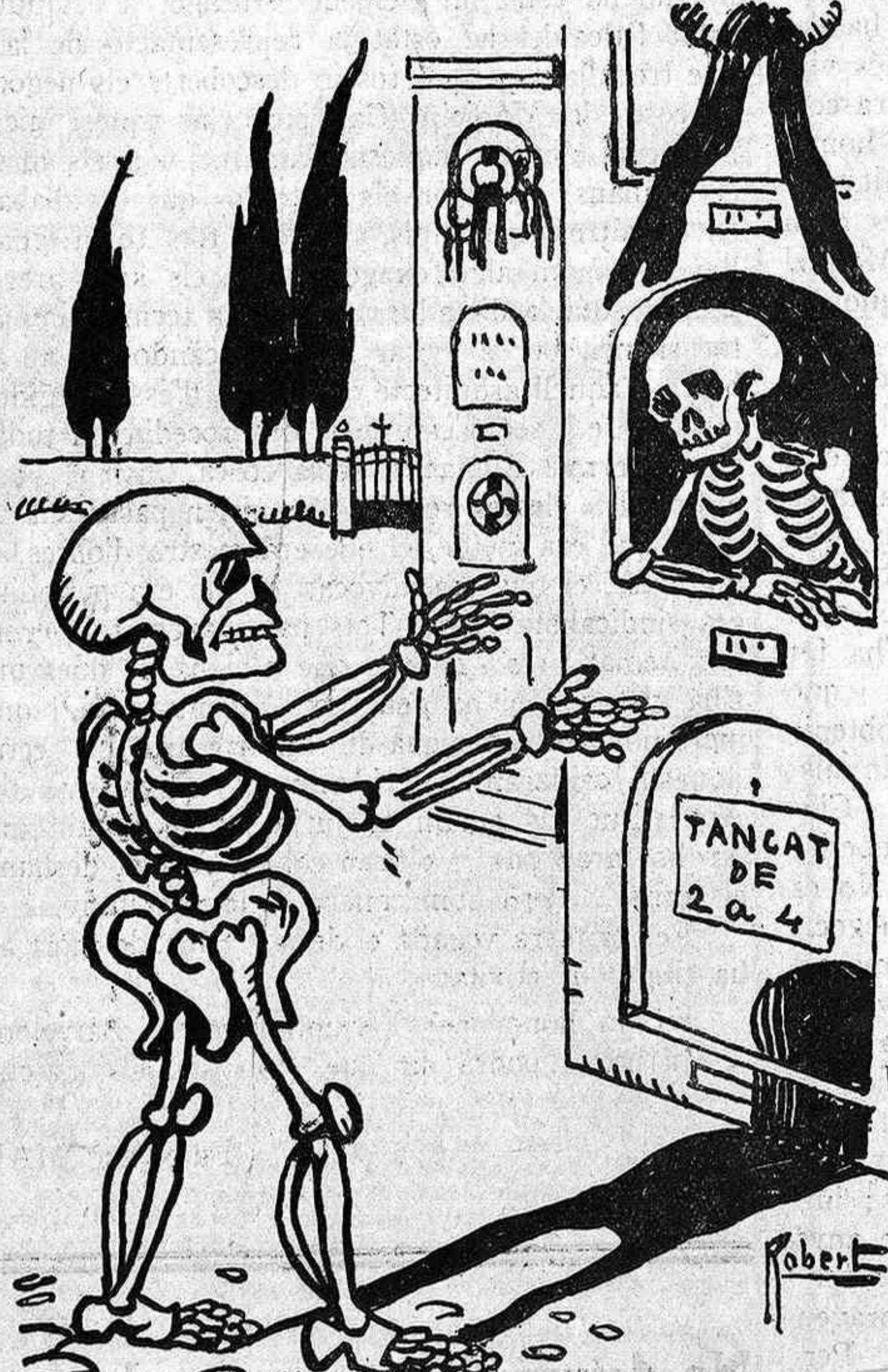
Amb la corona a les mans i plens els ulls de llàgrimes anà al nínxol del seu primer espòs; aquell Nasi tan bo que fins en el retrat descolorit i tot, conservava la rialla amable i bondadosa.

—Té, Nasi meu—digué la Munda deixant-li delicadament les flors—. Voldria posar-hi el meu cor... T'estimo com el primer dia que et vaig conèixer. T'enyoro a cada moment. No pateixis, Nasi, per l'home que va robar-te l'honor... El faré desditjat, ho sents? Jo, perquè no pugui vanar-se del meu amor, l'enganyaré com vaig enganyar-te a tu un dia. Però amb ell ho faré més fort. Dos homes venjan la sagrada memòria teva... Dos!...

I afegeix amb aire compungit
—Adéu, Nasi!... Adéu, amor!...

...
Es de creure que l'esperit del pobre Nasi, no li haurà plagut gens aquella decisió.

AGUSTÍ COLLADO

—Que et sembla votarem enguany?
—No, home, no; l'Esquerra no en vol de morts.

Auca de l'Estatut de Catalunya

ARTICLES VIII, IX i X

Abans venia la pertorbació del Ministeri de Governació.

Les bombes i el terrorisme eren fills del monarquisme.

Quatre pinxos castellans manaven als catalans.

Fins va parlar un general de sembrar-ho tot de sal.

L'Estatut implantarà l'Ordre Públic català.

Ja no donarà sablaços l'home lleig dels bigotassos.

Ja no tindrem cap més pillo com aquell Bravo Portillo.

Ni un home podrit que pegui com el criminal Arlegri.

Els policies murcians hauran d'anar a plegà aglans.

Fins ara la policia era un cau de lladreria.

Els homes d'aquesta mena han d'anà a Sierra Morena.

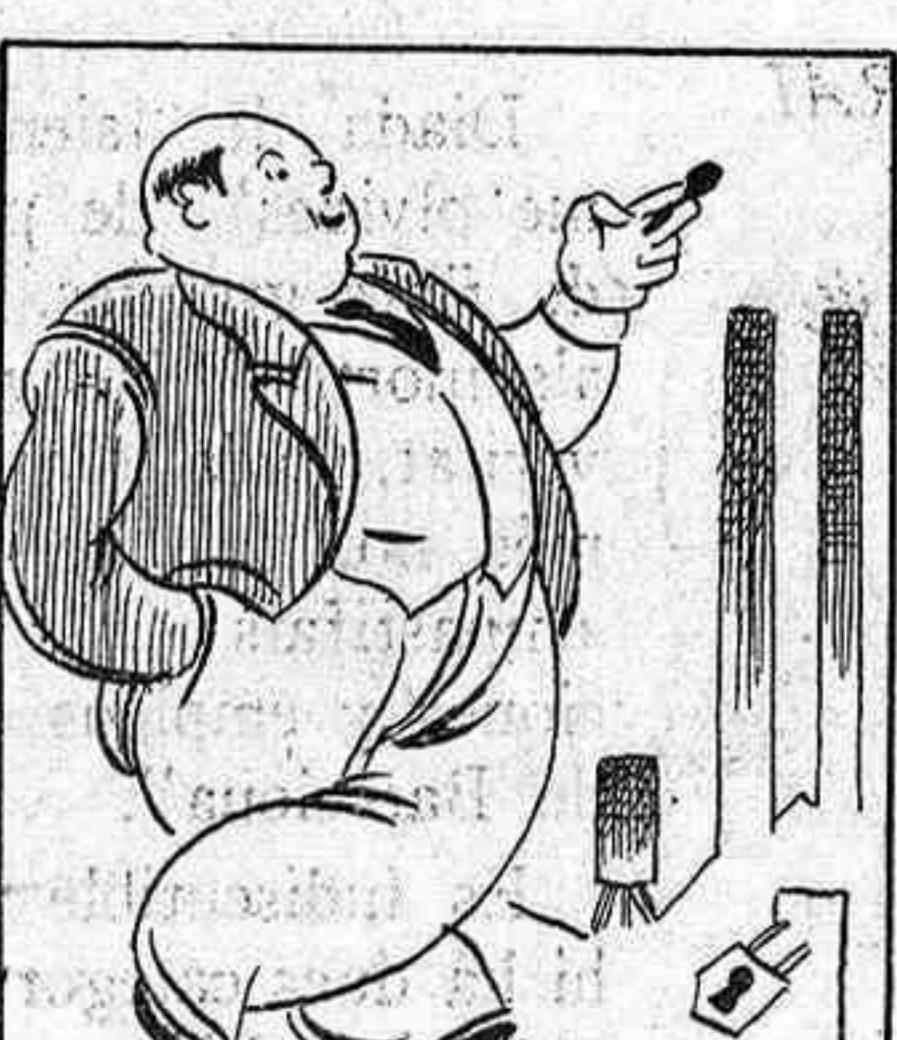
Prompte hem de fer una despolícia secreta. [feta]

Ens cal esclarir la vista al pispa i al carterista.

Empaitar sens compassió el lladre i l'atracadó.

Cal corregir tots els mals dels assumptes socials.

Si ens espolem la lepra de la [F. A. L.]

GLOSSARI

DELS MORTS

Aquesta setmana hem d'ocupar-nos dels morts. Per força, perquè l'actualitat ens hi obliga. Quan arriba aquest final d'octubre, cada any, als comentaristes de l'actualitat, no ens queden més que dos camins: o parlar dels morts o parlar de Don Juan Tenorio, que és una altra mena de mort.

Altrament, ocupar-se dels morts no és tan desgradable. Sobretot després d'haver-nos ocupat tant dels vius. Els vius no són una cosa tan important com sembla. Sobretot els vius que tenim per ací. Els vius, a més d'ésser-ne, el fan. I molts d'ells en viuen d'això: de fer el viu. I aconsegueixen una gran pràctica en el joc de la vivor, que és el de la simulació. Es per això que, mantes vegades, els que fan el viu usurpen el lloc dels vius veritables. I mentre els simuladors criden, ocupen llocs, brillen, fan diners, els vius veritables se n'han de tornar a casa—i qui diu a casa diu al llit—, perquè això és la lluna.

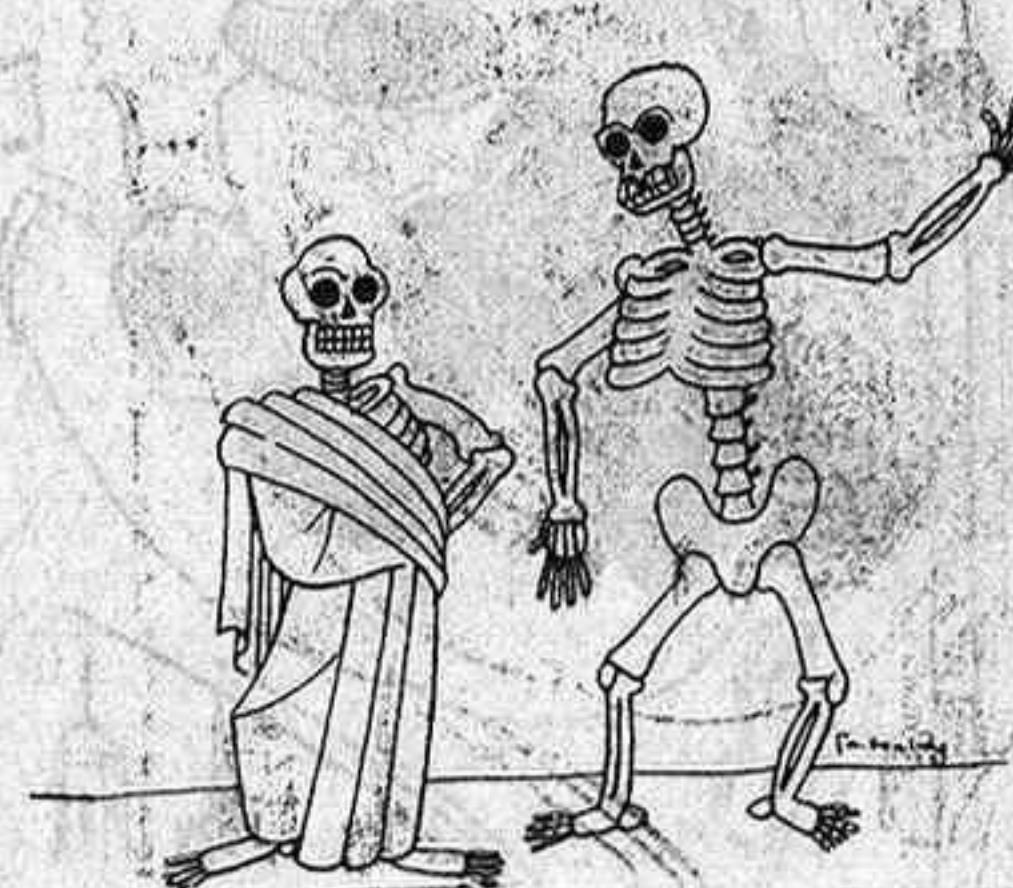
Es a dir: perquè no es fa de dia com voldriem i esperàvem, perquè la claror que hi ha—la poca claror que hi ha—no és de sol, sinó de lluna. Això és natural: amb una claror més clara que la de la lluna, els simuladors, els que fan el viu, no podrien actuar, no podrien viure. I viuen. Ja ho crec que viuen.

Viuen tan i tan bé que, quan la gent hegui esment de l'engany i els escomбри d'una manera definitiva, hauran acumulat tanta energia que els en quedarà per a molts anys de vida tranquilla i reposada.

Fer el viu, segons sembla, té tants encisos, que ni els morts poden resistir la temptació de fer-lo. Ara que s'apropen eleccions, ho veureu. Amb les eleccions mantes vegades adhuc els morts fan el viu.

Qui no el fa sempre és l'elector.

VIRAI

—Noi, aquesta vegada si que ens quedarem sense votar.

Els sense feina

—M'he mort abans perquè em creia guanyar el jornal aquests dies; feia tant temps que no tenia feina

Els "siemprevivos" d'enguany

El mort s'ha de plorar en calent.

"A burro muerto la cebada al rabo."

MUSSOLINI

Diada de "siemprevivas", de "no me olvides", de pensaments morats i de flors grogues. Els vius fan honor als morts. Pels "vius" que ho són de veritat, cada dia és Tots Sants; si més no, que ho diguin els "ediles" empastifats en l'"affaire" "Colocaciones y empleos en el Ayuntamiento de Barcelona".

Es indiscutible que al món només hi ha dues categories: o ets "mort" o ets "viu". L'ésser un viu, gairebé sempre vol dir ésser batlle, regidor, conseller, cap de partit, banquer, botiguier

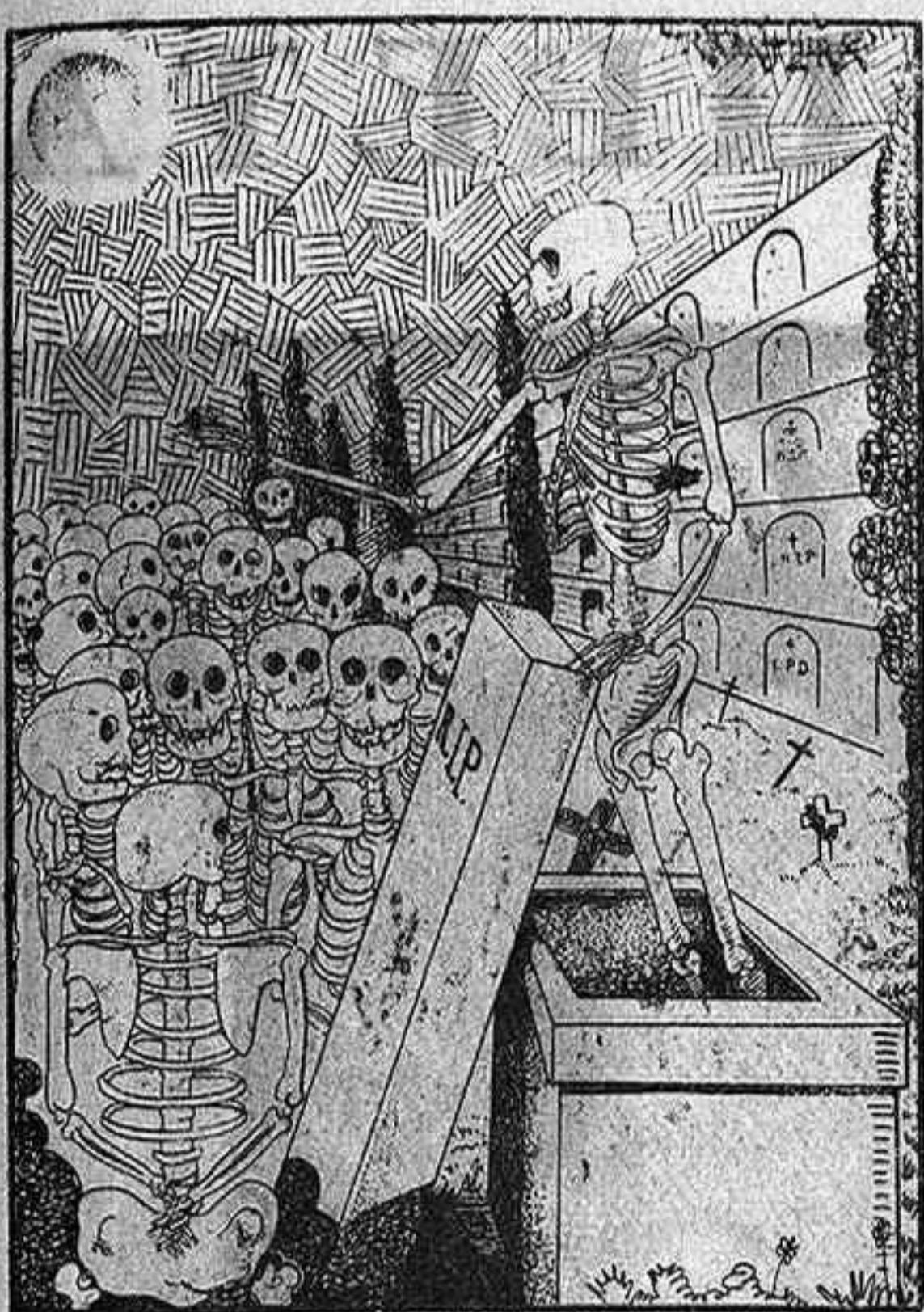
o empresari de teatre. L'ésser mort vol dir: ésser contribuent, ciutadà honest, artista o filàntrop.

Primo, que per cert també celebrà el seu sant el dia dels morts, va ésser un viu mort. Arlegui, un altre viu mort. L'ex-baró de Viver, un mort viu.

El fet de fixar les eleccions per uns dies després de la diada dels morts, és força sintomàtic. Es com si digués sim el toc de diana que resonarà a can Tunis i al Poble Nou, perquè els morts que es vulguin vendre el vot surtin a votar com un sol ex home.

Estem segurs que els amics del gran Lacandro (el Anciano) seran els més habituals a les necròpolis.

Els ex "jóvenes bárbaros" que han estirat el rem, s'alçaran con impulsats de secret resort; s'ensalibaran

El propagandista

—Hem de demanar set peles per vot, o sinó ens declararem en vaga.

la "pepa"; reprendran el bastó de nous, com una cua de be perada; s'esuiraran la raixa, i taran cap al col·legi electoral, barrejats amb els vius que votin la candidatura radical.

El dia dels morts és el dia dels cavernícoles. Allo de què tothom, gairebé, vesteixi roba negra, i els carrers s'omplen de flors tristes, és el que et toca més directament el cor.

Mossèn Lletuga espiava per darrera les persianes com la veina d'enfront plora davant el retrat del difunt marit.

Els teatres representaran "Tenebrosos" (època Lerroux), i després ens afartarem de massapà i confitura de patata.

No sabem si hi hauran castanyes, encara que sospitem que sí.

Els homes de la Lliga es reuniran per a organitzar els segons funerals de Cambó, i diem els segons perquè com a polític ja l'ha "dinyat", i com a humà, suposem que ja pot començar a fer el tarsellet.

Amb Cambó se n'aniran, si Sant Pancras no hi posa remei, el senyor "Pichi Pointier", devot del sant esmentat, el qual senyor ja comença a fer tuf de "mulé".

Salvant errors de càlcul, prou precisats, és gairebé segur que al senyor Pichi el seguirà un tal Royo, al qual seguirà, a son temps, el gran "caudillo".

Quan tots aquests senyors siguin al clot, que gràcies a Déu no deuran trigar gaire, ens dedicarem a fer netja a Casa de la Ciutat, on hi ha els "siempre vivos" / d'enguany, esperant

que els vagin a prendre la mida del vestit de fusta planxat.

Diada dels morts! Qui fos florista! Qui fos mort, per tal que ens dediquessin articles com aquest! I qui fos viu com els vius super vius, extra-vius i ultra-vius, que van xupant del pres supost municipal! Guerra als vius! Visquen els morts!

Més mort que viu,

FRANCESC OLIVA

Els vius i els morts

QUE HO VAGI A CÒNTAR AL SEU PARE

L'altre dia, el dimarts 25, un diari de la nit, publicava un telegrama de Madrid, en el que s'ens comunicava que a França, "la simpatia hacia Espanya es cada dia mayor".

A veure si acabarem per creure-ho!

Tinc el presentiment, de què aquella esbogerrada simpatia, aquest *coup de foudre* que han sentit sobtadament els nostres veïns, acabarà molt malament, sobretot per a nosaltres, els "estimats" si el poble, aquest pobre poble amb el que mai no es compta, no pren cartes en l'assumpte.

No han mancat pas les ocasions a França per a demostrar-nos que ens estimava. Fins ara, ha fet tot el contrari.

Que quedí ben entès que, la vinguda de l'Herriot, malgrat tots els desmentiments de la Premsa, obedeix a altra cosa, que a una sencilla visita oficial.

S'ha parlat d'un arsenal d'armes i municions perteneixent a la Societat de Nacions.

Aquesta Societat d'humoristes farà bé de buscar un altre local que no sigui Europa.

També s'ha parlat d'una aliança.

Moltes gràcies. No volem aliances amb ningú. Sobretot amb França, i molt més en els moments actuals.

Aquí, senyors francesos, el dia dels morts el celebrem anant a visitar les tombes dels parents o amics, morts de mort natural.

Si ens aliem amb vosaltres, el dia dels morts, l'haurem de canviar de dada.

Aquest dia, serà llavors, el mateix en què quedarà sellada aquesta aliança, que ens portarà a morir per milions, més enllà dels Pirineus.

Res d'aliances!

Que vinguin, i ben vinguts siguin tots els francesos de la "charmant" França. Però que a les butxaques hi portin llibres, comèdies, simfonies, etcètera.

Pèrò tractats d'aliança, no!

Perquè sempre he tingut entès, que el que busca aliàncar-se, és que no se sent prou fort tot sol...

No ens deixem entabanar per els desmentits oficiosos de la Premsa.

Herriot, ve per a quècom més que a fer una sencilla visita oficial.

S'ha parlat d'un arsenal d'armes i municions (refusat ja per Suissa), arenal que s'establia a Espanya.

S'ha parlat d'una aliança entre els dos països, francès i espanyol...

Aquesta Societat en fallida, que s'en diu "Societat de Nacions", farà bé d'encarregar a l'Herriot, que busqui un altre local per els seus articles de primera necessitat.

En quant a les aliances, no en volim amb ningú. Sobretot en els moments actuals.

Aquí, senyors francesos, el dia dels morts el celebrem anant a visitar les tombes dels parents o amics que han mort de mort natural.

Si fem us d'aliança amb vosaltres, l'haurem de canviar de dada aquesta festa. Serà la dada en què es signava el pacte que Herriot, ve a negociar, pacte que ens farà conéixer l'exceŀlència dels nous gasos asfixiants, dels raids d'aviació guerrera, i ens portarà a morir més enllà dels Pirineus.

Res d'aliances ni d'arsenals.

Que ben vinguts siguin al nostre país tots els francesos, mentres a les butxaques hi portin llibres, comèdies i simfonies, que vinguin els nostres veïns a portar-nos les exel·lències de les seves belles arts i del seu teatre; que vinguin els seus metges, els seus químics i els seus matemàtics, a esplanar davant nostre el seu gran saber.

Però que no vinguin pas, si en el doble fons de la seva maleta hi porten amagat damunt una gran corbata de la "Legión d'Honneur" uns països que s'hauran de signar amb la nostra sang. Jo sempre he tingut entès, que el que vol aliar-se, és que no es sent segur.

Aquí a casa nostra, no podem aliar-nos amb ningú, perquè entre nosaltres mateixos, ja ens és difícil l'aliança.

Senyor Herriot, ja que vostè diu que els francesos ens estimen tant, la millor manera de provar-ho, és que ens deixin ben tranquil·ls, que aquí, el que volem, és guanyar diners i no pas batalles.

La guerra, per ara, no ens interessa pas gaire. Això no vol dir que dins d'algún temps, no ens interessi gens ni mica.

Bon viatge Mr. Herriot.

LLUÍS ELÍES

LA RULETA ELS EMPLEUS

—S'acaba joc, nois!

Cambó ja fa pudor de mort

I perquè vegi's si t'estimen, que la senyora Lliga
ja et plora abans de què et moris.

FITXES

FITXES DE DIADA DE MORTS

I TARDOR. Aquest esquelet anava fent la vaga de la fam per espai de quinze anys. I li provava

Avui—temptat per la grogor d'unes perpetuines que una mà criminal ha posat damunt la seva tomba—, ha intentat menjar.

Es avui quan s'ha desfet en cendres i ha entrat en la segona mort, sospitada per nosaltres—i sense gaires fonaments—com la definitiva.

El revoltava que la seva mort no tingüés importància ni pels estels ni per l'eternitat.

No li cabia al cap que, en morir ell, no es morís tot.

En una mena de fulla d'arbre estrany hi hem trobat així com uns geroglífics a la faisó copta.

No sabem per què ens sembla que es tracta d'una edició extraordinària d'un diari de no sabem on: un diari de bosc que deu tenir a mils els llegidors entre els elfs, les fades, els follets, els satirs i les hamadriades.

Es tractarà de la resensiò d'algú

rim? Es tractarà de política? Si ho poguéssim llegir! Si ens fos possible esbrinar-ho?

Fou trobada morta una fada, i la seva sang, color de lluna, brollava encara? O bé el gran faune, president de l'imperi bosquerel, ha declarat la dictadura?

Qui sap?

De què morí?

D'una bronconeumònia, agafada cercant dos caixers a la vegada.

El caixer nou..., i el caixer que li havia fugit amb la majoria dels valors.

Passa el gran tren internacional i interplanetari que nosaltres desconexem.

Es el tren que surt del món i d'una estació de capital diversa, per emportar-se'n les ànimes que cada dia deixen la terra. Quan nosaltres viatjarem en el tren, en passar per davant de l'estació de Saturn, volem saborejar un "brandi flip".

Ens fa molta illusió i ens provoca molts somnis, el pensar que arribarem a contemplar els vuit satèlits de Saturn mentre avisin davant de les grans formades, calafatejades de quitrà nocturn, l'arribada del tren que ens porti vers on sigui.

Serà quan, traient-nos la cigarra de

la butxaca, ens sumarem el "silk tipped" més diliciós que ens hem sumat.

Els espirals del seu fum trigaran mil cent cinquanta anys fins arribar a la Terra.

Havia de cantar "Carmen" a la vegada dels morts i pels seus morts.

No li serà possible. Ha donat la volta per tot el cementiri del poble on jeu i no ha trobat cap rosa per enganxar-se la damunt dels ossos del pit ni damunt del crani.

Es podia caracteritzar amb crisantems, però els crisantems no són sevillans.

Fou un artista de circ.

Ella—ella tràgica—, li marcava la silueta a la paret amb ganivets.

Una vetllada de representació de gala, ella el volgué matar i li tirà un ganivet a la boca. Ell, innocent, obrí la boca i s'empassà el ganivet.

El crim havia anat fins on havia d'anar. A l'artista de circ li havien mort, a la vegada, el cos i l'ànima.

Ara ell, en el més enllà, corre amunt i avall sense lloc fixe. Ni el volen al cel, ni a l'infern, ni al purgatori, ni als llums.

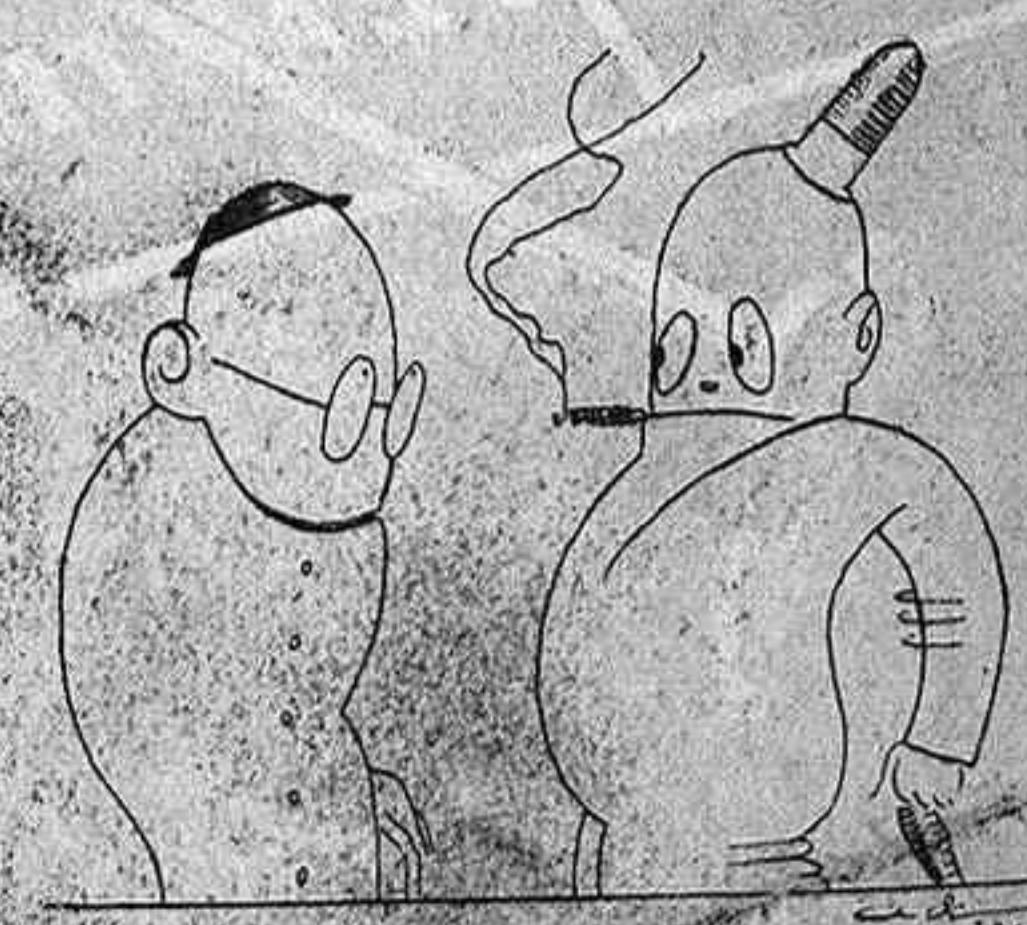
L'artista de circ fica la seva illusió que en algun pressupost futur s'hi consigni la quantitat necessària per a bastir un lloc pels que han deixat la terra portant-se'n, morts, el cos i l'ànima.

Se'n penedeix encara avui, que fa vint anys que ha mort: fou lladre.

Un ofici ben vulgar i que l'obligava a sortir gairebé sempre de les cases portant paquets.

Uff!!!

Ramon VINYES

— Escolti: I aquelles 12 mil peles que debia a la meva dona?

— Miri, com que som els difunts, li diré una missa i en paus.

EST

SUPPL

Quin
el de l'

Amu
seva jo
nes, ne
més di
a les n
persones
toies, i
gavia i
penja i
estació

Tan
en aer
submar
aires d
arrapin
hicle.

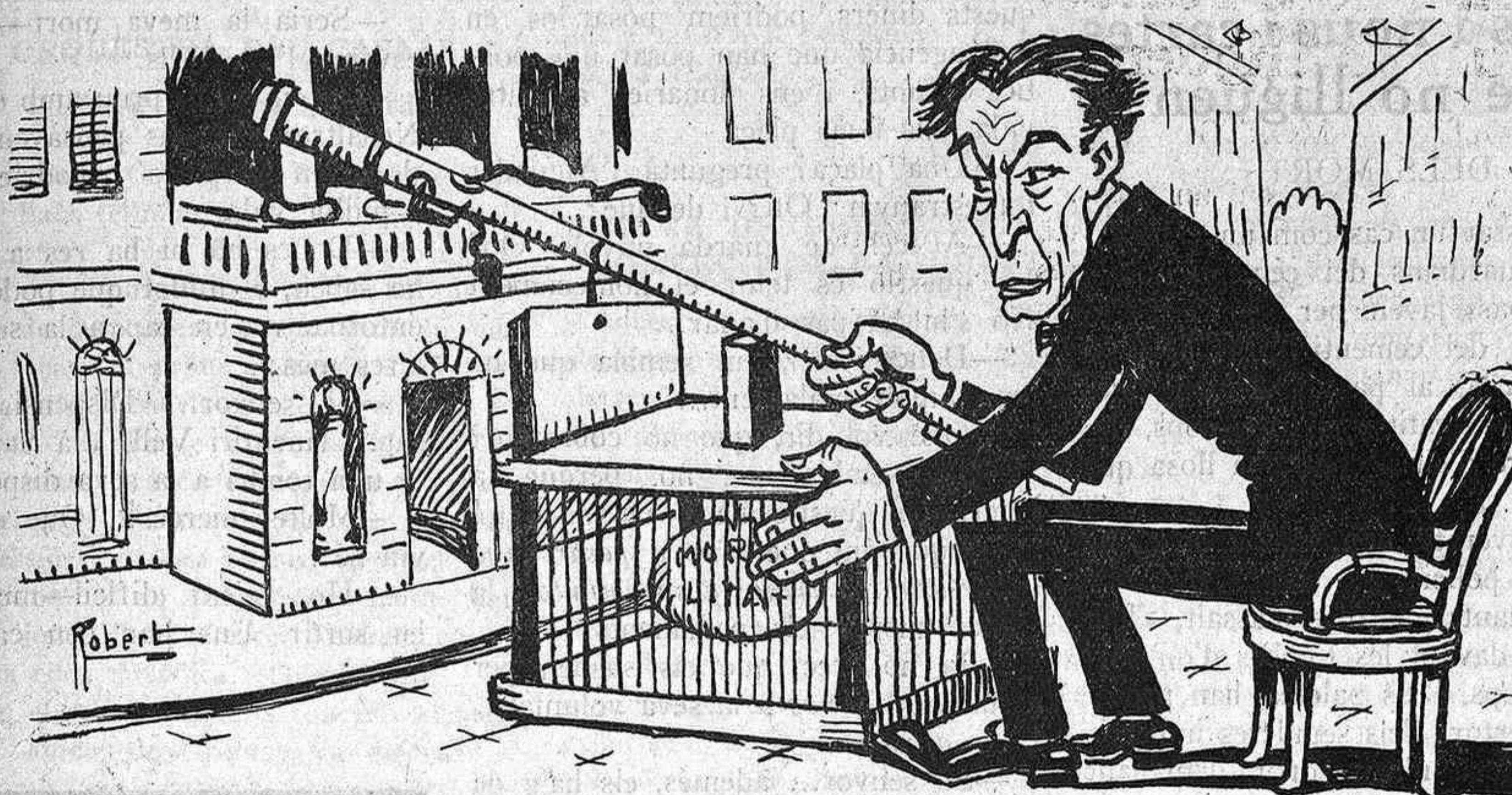
Amu
tada, o
lloc: se
baixar

AQUE

Diria
ria qu
aquest
trobat
carrer.

Aqu
sengles
de llev

Asse

Ja és hora

—Ací no s'escapa ni una rata més!

Estampes barcelonines

SUPLICI DE TANTAL

Quina mena de turment ha d'ésser el de l'home de l'ascensor?

Amunt i avall, condemnat tota la seva joventut a pujar i baixar persones, nervioses per l'imperatiu de les més diverses activitats, que sempre i a les mateixes hores són les mateixes persones. Però aquestes s'escampen xiüties, mentre ell no es mou d'aquella gavia només hi falten saltadors--que penja i baixa, d'aquella especialíssima estació del Gran Metro...

Tan aviat li deu semblar que puja en aeroplà, com que s'enfonsa en un submarí, sense arribar mai a fruir dels aires d'ultra teulada, ni de que se li arrapin muscos en el ventrell del vehicle.

Amunt i avall, ell reparteix la gentada, que va i ve, sense moures de lloc: sense arribar al cel, ni acabar de baixar a l'infern.

AQUELL BARRET SUAT...

Diria qu'l'he vist abans d'ara. Dria que coneix el rostre que cubria aquest barret de palla suat, que he trobat entre les escombraries del meu carrer.

Aquest estiu ha fet desgràcies en sengles cors femenins, per les platges de llevant.

Asseguraria que l'he vist a Vilassar

al costat d'un gràcil rostre bru que somreia amb la visió d'un esblaimat color d'esperança.

El sol el cremava per sobre; de des sota l'enrogia el fum d'un cigar opulent i enfaixat com un ministre de la monarquia, i del mig l'ennegria el suar d'un cap ple de pardals.

Avui l'he trobat al mig del carrer i m'he venyat. M'havia agradat tant aquell gràcil rostre bru que somreia a prop seu!...

LES PECADORES

Una escena corrent. Vulgar. Ha estat al carrer de Barbarà. Dues meuques s'arrenquen a córrer. Dos guàrdies els hi cauen al damunt i les detenen.

• Elles débils; ells valents, aviat les han alcansades.

L'una plora; l'altra insulta els guàries.

M'he escruixit. No era, encara, l'hora del pecat. Hi ha pecat que no té hores. Aquest en té; és un pecat reglametnat.

No som apòstols del vici; però ens ha colpit en el més pregon aquest atropell. No volem discutir les disposicions guovernatives. Segurament que estan bé.

Però qui pot tirar la primera pedra?

Uns homes que fan justícia sobre unes infelices dones que capten el pa o cerquen una venjansa.

L'home, generalment, les ha llençat des al vici i elles es vengen, però d'u-

na manera tan doixa... I els homes els hi fem justícia, d'una manera tan amarga!...

LLURÓ

Tríptic

LA VIDA I LA MORT

La vida és traïdora com una atzavara, la mort sempre ens esguarda fit a fit; mirant-la fixament hem d'abaixar la cara, i si ella ho vol, deixa de bategar tor pit.

Blandint la dalla de color de plata, els ulls enfonsats li brillen sinistrament, i en donar cops ens fereix i ens mata, i les dents corcades li fan soroll, rient...

Té les mans llargues, les ungles esmolades; té els ossos d'un to blanc fosforecent... Per allà on passa deixa ses petjades, complint-ho de llumenetes que s'endú el vent.

EL FILLET MORT I LA MARE

S'enduen una caixeta blanca dos homes ferrenys i sense cor... Unes flors cauen de la branca... i una dona, tot sanglotant, es mor.

EL CEMENTIRI, M'HA CORPRÈS

He passat per davant d'un cementiri: m'ha corprès la seva soletat, i m'he sentit tot d'un febrós deliri que he fugit com un esperitat.

Joan SOLER ARNELLA

Vuits i nous i cartes que no lliguen

EL DIA DELS MORTS

Ha passat un cas com un cabàs.

Dos guardians del cementiri vell, que es passejaven per les macabres avingudes del cementiri confiat a la seva guarda, al passar davant unes tombes han sentit uns forts cops, donats dintre d'elles, contra la llosa que les cobria.

Tots esverrats, han anat a donar ne part a la policia.

Uns quants guàrdies d'assalt, s'han presentat davant les tombes d'on sortien els cops, i els paletes, han procedit a l'obertura dels sepulcres indicats.

Dos morts, n'han sortit, demanant amb gran interès, ésser portats en presència del doctor Aiguader.

—Però si vostès ja són morts—els ha dit l'administrador del cementiri—, què voleu que hi faci el doctor Aiguader?

—No es tracta del metge—han respost, amb una veu d'ultra tomba els dos difunts—, aquí volem veure, és al batle de Barcelona...

Com que el seu estat, (varen morir ara farà uns dos mesos) era bastante delicat, foren cuidadosament traslladats dins d'una ambulància a la casa de la Ciutat.

Dos morts, entrant al Ajuntament, produïren la consegüent espectació sobretot, tenint en compte que en aquella casa, tots els que hi entren, són tant vius, que es perdren de vista.

I vet ací, que han estat presents a l'alcalde.

—Un servidor, es deia Pagano Credu i Afluixa calé—ha dit un d'ells presentant-se.

—Un servidor era en Pau Enganyat i Pelat.

—En què els puc servir?—els va dir el doctor Aiguader.

—Doncs miri, nosaltres, som d'aquells incautes que vàrem depositar a la Banca de la Ronda de la Universitat, deu mil pessetes, en espera d'una credencial per a poguer entrar a l'Ajuntament. Com que ara veiem que s'en parla molt d'aquesta Banca, ve nim a veure si ens donen l'empleu, o bé ens tornen els calés... Fa tant temps que esperàvem l'empleu, que que ens havem mort de consompció.

—Home, i què en faran dels cuartos?

—Miri, a tot arreu couen faves, que diuen els polonesos, i sense diners no es va en lloc. A l'altre món, passa com en aquest. Si ara disposéssim d'a-

quests diners, podríem posar-los en una agència que han posat uns polítics difunts, i ens donarien a l'altra vida, una bona plaça.

—Una plaça? preguntà l'Aiguader tot estranyat? On? i de què?

—Al cel, de guarda núvols Oh! La qüestió és tenir el nomenament. No s'hi ha pas d'anar...

—Doncs, miri, em sembla que ho tenen molt malament...

—Què vol dir, que no cobrarem?

—Em sembla que no, perquè la Banca en qüestió ha posat un rètol en el que diu que *muy a pesar suyo y por asuntos ajenos a su voluntad*, la Banca suspèn els pagaments.

—Ja ho crec, que els suspèn per assumptes *ajenos* a la seva voluntat... I tan *ajenos*...

—Sí, senyor... ademés, els haig de dir, que vostès, són una mena de delinqüents... Sí, senyors... Són tan culpables com els que els varen enganyar i mereixerien que ara mateix, els tan qués a la presó...

—Per l'amor de Déu, doctor Aiguader!, no faci això.

—Seria la meva mort—respongué esverrat l'un d'ells.

—Ja en tenim prou amb el càstig... Nosaltres que ens pensàvem que ens donarien la plaça i podríem passar a millor vida...

—Doncs no hi ha res a fer..., ja ho saben, el millor que poden fer, és entornar vos en cap a la seva tomba i res més...

—Sí, senyor... Dispensi... Ja ho sap. Cementiri Vell, Via Sant Jaume, té una tomba a la seva disposició...

—Moltes mercès... Que es conservin bé ...

—Ho veiem difícil—murmuraren en sortir. Ens han ben carregat el mort!...

ANEM

L'Ajuntament ha començat una campanya de sanejament
Cal, però, desenmascarar als que s'embruixen les mans. Caigui qui caigui!
Estan molt properes les eleccions i hem de saber a qui hem de votar

—Quina culpa en tinc jo, de que la meva mare en fes tant guapo!

TELÓ ENLAIRE

ORQUESTRA PAU CASALS

III i IV Concerts de Tardor

Un altre "Concert de Brandenburg", de J. S. Bach (el núm. 4, en "sol", per a violí concertant, dues flautes i instruments d'arc i contina). Aquesta fou la "novedat" de la primera sessió. Vull dir que van tocar per primera vegada una "Sinfonia" de Mendelssohn i estrenaven un ballet, "El Rapte de les Sabines", de Blancafort, a més de repassar Dukas i Wagner. I el record que ens resta de la sessió es precisa en torn de Bach, tan nou com si no l'haguéssim sentit mai, pur, jove, d'una frescor instrumental i d'una rima melòdica esquísida.

En el segon d'aquests concerts el mestre Lamôte de Grignon va defensar-se bé amb una encertada orquestració de les "Dues danses espanyoles" de Grañados, sobretot la primera: "Oriental". La senyoreta Isabel Martí Colín produï molt bon efecte en la part de piano de les "Variacions sinfòniques", per a piano i orquestra de Cèsar Franck. La seva dicció elegant, neta, d'una pulcritud exquisida, encara que per al nostre gust trobem que la pulsació resulta débil.

També ens van donar una primera audició de la "Simfonia Tècnica" d'Eugen Zador. Té algunes descripcions sonores força encertades i sembla ésser construïda amb un gran coneixement de la composició. Els seus temps es titulen: "El pont", "Els fils elèctrics", "La turbria", "La Fàbrica".

El públic no és va estorar gens. En a acabar-se cada una de les parts observà una reserva absoluta, sense un sol aplauso, ni un remos de protesta. Al final va aplaudir reiteradament—"Si no és més que això, vagi fent", semblava voler dir amb aquell comiat.

Potser això de l'emoció és cosa de vells. Aneu a saber si a la "gràcia" del segle XVIII i al "sentiment" del segle XIX, substituirà un "mecanisme" en el segle XX. El cas és que aquesta Sinfonia ens fa l'efecte d'una obra fredament cerebral, científica, sàbia. Els ritmes no semblen tan difícils com alguns de Strawinsky, ni les dessonàncies tan atrevides.

Si molt convé d'aquí uns quants anys això ens semblarà mansoi. Per a respectar-ho n'hi ha prou que sigui ben fet. Quan pels anys vint del segle XIX fou tocada a París alguna part de la "Setena Simfonia de Beethoven" els crítics ho van trobar confuús i atabalador. Sense anar tan lluny encara no fa 30 anys que "L'Apprenti Sorcier", de Dukas feia escruixir.

Està bé que l'Orquestra Pau Casals en faci conéixer les darreres orientacions de la música a l'estrange. El públic li ho ha d'agradir.

Clau de Sol

CENTRE DE DEPENDENTS DEL COMERÇ I DE LA INDUSTRIA

Aquests moments haurien d'ésser de plenitud per al teatre català. Malauradament, no ho són. Malauradament, són de crisi. En temporades anteriors teníem dos i tres teatres que actuaven en català. Avui, amb l'Estatut, només en tenim un: Romea. I Romea, com Nove-tats altre temps, és un clos en el qual sols tenen entrada uns quants autors.

A Romea es dediquen, com és lògic, a un teatre comercial. Altra cosa no pot exigir-se-li a un empresari.

Però cal que algú es preocupe d'un teatre un xic més desinteressat, més lliure, més alt de sostre.

El Centre de Dependents, que en altres aspectes tan bona labor ha fet, ara sembla que vulgui collaborar en bé del teatre nostrat. La intenció és ben digna d'elogi. Heu-vos ací per què el Centre de Dependents acaba de crear una "sce-ne a coté". Ja convenia.

Amb la collaboració de la companyia Buxadós-Rovira i amb la de Ramon Vinyes, el nostre estimat company, han començat la lluita: que lluita és treballar per a aixecar un xic el nostre públic, avui massa abarraganat.

Ramon Vinyes ha inaugurat la temporada amb una obra seva: "Un amo".

Naturalment, nosaltres lloarem l'obra

de Ramon Vinyes. Precisament perquè es tracta d'un company. A un company no podem tractar-lo malament: per afec-te i per polidesa. I si es diu Ramon Vinyes i ha dut a terme una obra de renovació tan important com la de Ramon Vinyes, menys.

"Un amo" és una obra plena de vibració i d'emoció, una obra de bellesa.

No se'n veuen cada dia en els nostres escenaris. I aquest, no ésser vulgar, és el seu més gran mèrit.

BOB

Epitafis

"Vachier, gran Vachier t'abona la gran urb de Barcelona l'endegar el tràfec bé..."

Això deia fa una estona el que ha mort, com una mona en les ratlles del carrer.

Un monàrquic indeent proclamant la monarquia va morir al número cent! Que li porti dol sa tia!

Ací dins reposarà un Conseller que cobrà mils i mils i mils pessetes per empleus que no donà. De qui es tracta? No es sabrà, car fou Conseller de dretes.

Hi ha ací preparat el ninxo pel teatre català si aviat no surt un pinxo que ens el arribi a salvà.

—No us creieu que és la Societat de les Nacions.
Es la Rambla de Barcelona.

11-1921

L'Opiso, tres peles i els rèdits

L'altre dia estàvem parlant amb l'Opiso, quan s'apropa un amic nostre i li diu:

—Quant heu cobrat vós?

—Ai, Mare de Déu! També penseu així vós?

I aleshores ens conta la història de les tres pessetes.

—Una nit varem anar de "juerga" amb Plandiura, quan érem joves, i Plandiura estava més perlat que un poeta sense feina, i em va demanar tres pessetes per *tirar una cana al aire*, com vulgarment es diu; veieu si en fa de temps, almenys fa trenta anys i encara no me les ha tornat. Creieu que quan vaig veure que li allargaven el "cheque" de quatre milions em van agafar unes ganades de damanar li les tres peles i els rèdits!

ESQUELLOTS

L'assumpte de l'Agència de collocacions, amb ramificacions regidòrils com més va més s'enreda.

Ens sembla ésser d'aquells assumptes que mai no estreu l'entrellat.

No ho sé; però, voleu dir que sabren de veritat com anat tot això?

Els anglesos estan nerviosos per la bâxa de la Iliura.

Ah, és la llei de les compensacions!

Ja era hora de què als anglesos, els anglesos en el sentit pràctic de la paraula, els hi poguéssem posar una mica el peu al coll.

Però, els anglesos no poden morir mai.

Ja moriran, ja.

La setmana passada va morir el famós industrial Pirelli, part de quines indústries es troben introduïdes a Espanya.

Pau als morts.

Però hem de dir que no sabrà distingir precisament el "signor" Pirelli en altisme envers als seus obrers. Ara, però, s'han gastat unes quantes mils pessetes per els seus funerals.

Ja podran els obrers tirar un tros de ciri a l'olla.

Cambó es troba de nou a Catalunya.

Si voleu que os diguem la veritat, no veiem la falta que ens hi fa. Sense ell ho passariem millor.

Diu que ve amb esperit republicà, i que vol organitzar un partit així de color de catxumbu.

Que es deixi de coses en Cambó. Que

agafi el iat i las velaliscas, que és e' seu element, i que s'en vagi a la... mar.

I com més lluny millor.

❖

Armaments. Herriet. Polvoreda.

Què és tot això? Què passa?

Nosaltres creiem que res. Que nomé és això; polvoreda.

El Govern de la República no pot fal·tar a la Constitució. Seria manca de prudència ficar-se en camises d'once vares

No ho creiem. No ho podem creure!

❖

El diputat Pérez Madrigal, agafant pe mot al seu congènere Lamamie de Clairac, cuidarà en les terres d'aquest per es pais d'un any.

Ara sabrem el que treuen de la terra els gans usufructuaris, suposant que Pérez Madrigal donarà els resultats verídics; i ja veureu com no és cap os con ells volen fer creure.

Aquests cavallaris estil Lamamie de Clairac, que sols viuen de la sang dels treballadors, hauran d'anar a la picota.

Ni tenen noblesa d'ànima, ni saber res del alt concepte del viure del demés

Però això està a les acaballes. La dignitat del obrer està en pujà constant, totes aquestes sangoneres han de des aparèixer.

Qui no sàpiga o no vulga donar vida als altres no mereix viure la seva pròpia vida.

❖

Aquest any, els morts estan de sort tenen una actualitat doble: la de la seva diada i la de les eleccions.

El dia dels morts faran de mort. I el dia de les eleccions, de viu.

❖

S'ha creat un nou partit. El de "los no catalanes". S'ha creat ara precisament que tenim l'Estatut.

Tot sigui per la concòrdia.

❖

A l'Ajuntament hi havia massa tranquil·litat. Això als homes de l'Ajuntament no els agradava gens: ells són amics de les passions i enemics del "par, pau i repau".

I ha començat—amb això de l'afer dels empleos—una croada contra els "paus".

❖

Aquells galliners que el gran Vachier ha posat a la Plaça de Catalunya, diuen

que el dia u apareixeran ornats amb corones.

A honor de les futures víctimes

❖

El dia u Cambó farà festa: la festa dels morts.

No cap de més adient.

❖

Un dels darrers decrets signats per les autoritats soviètiques és donar mort als gossos, per tal d'aprofitar les pells per fer vestits pels soldats.

Menys mal si ací no els hem de matar per no morir-nos de fam.

❖

En l'afer dels empleos, sembla que hi ha complicat un agent de policia.

Ara podrem dir allò de "a la justicia prenem".

❖

S'havia dit que Lerroux havia comprat "El Imparcial"; i Lerroux, amb tota la imparcialitat de què és capaç, ha dit que no és veritat.

Quines ganxes té de dir mentides la gent!...

❖

Lectors, us demanem un record fúnebre per la difunta Lliga.

El seu vidu, senyor Cambó, us ho agrairà coralment.

❖

Cambó, temps enrera, digué: "Monarquia? Repùblica? Catalunya!" I ara pensa "Lliga!".

Nosaltres diem: "Lliga? No mai!". Abans que la Lliga tot el que volgueu!

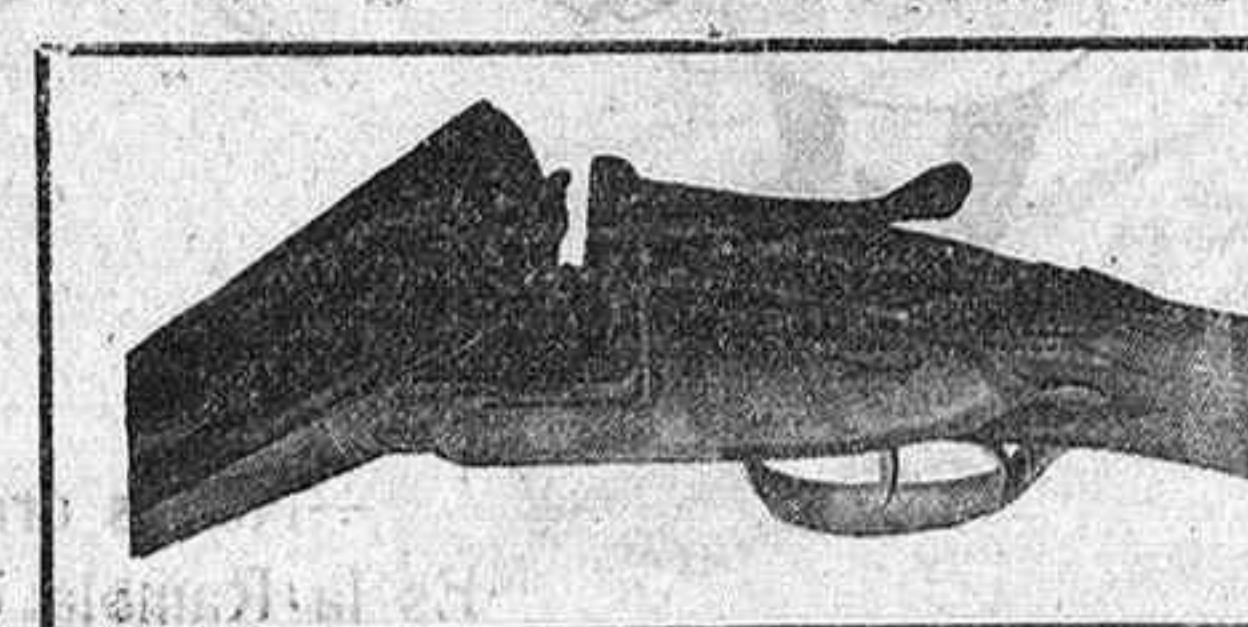
❖

Avui hem tingut una conversa amb un ex deixeble de les escoles maristes de Girona. Una de les coses que ens ha dit, que recollim en aquestes planes, és la següent:

—Cada setmana arribava un paquet del setmanari "DIC" i ens obligaven a comprar-lo, ens feien pagar 20 cèntims, i jo que dit setmanari no m'agradava, un dia vaig atrevir-me a protestar de dita obligació. Creieu que em va costar un mes de càstic, vaig estar un mes sense sortir.

Els pobres collegials amb aquestes perspectives, forçosament han d'ésser a "DIC" tes del "DIC".

Imp. "L'Esquella", Olm, 8, Barcelona

Escoletes - Bicicletes - Ràdio

VENDES A PLAÇOS I AL COMPTAT

(Es desitgen agents)

F. BARÓ

Goya, 11; Tel. 73497.—BARCELONA

Sucursal a Esparraguera: St. Antoni, n.º 20

Restaurant CASA JOAN

El més popular i acreditat

LA CASA DE LA PAELLA VALENCIANA
(Especialitat de la casa)

Rambla de Santa Mònica, 21 i 23

Telèfon 23692

Mobles i Matalassos
A TERMINIS i SENSE FIADOR
Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

Qui no anuncia, no ven
Anunciar a
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA
és esgotar de seguida les existències
DEMANEU PREUS, SENSE COMPROMÍS, A:
DOMÈNEC DIUMENGE, Argenteria, 6, 2.ª, 2.^e

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats
DETALLS PER PROGRAMES

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze: Grandióssim èxit de la colosal companyia de revistes CABAÑAS, amb la preciosa revista

LAS MIMOSAS

Aviat, DEBUT de la primeríssima «vedette», de fama mundial GLORIA GUZMAN, amb l'estrena **Mi costilla es un hueso.**

TEATRE VICTORIA

COMPANYIA DE LLUIS CALVO

Avui, divendres, nit a les deu:
¿NO ES VERDAD ANGEL DE AMOR?
i l'èxit més gran de l'any,

LUIZA FERNANDA

Dissabte i diumenge, tarda i nit: Grandioses funcions.

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret d'1 a 4 matinada

ORQUESTRINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN

Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

Avui i dies seüents: FORMIDABLES DÉBUTS

DIXON BLANCH - C. NAVARRO - A. VARGAS

Zynaray et Moniela - EMILIA PRAXEDES

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

EROTYL
Específic de l'
ESTENIA GENITAL (IMPOTÈNCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)
De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y
molt eficàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves
manifestacions.

Es el més poivant estimulant de l'activitat neuro-espinò-mèdulo-genital.
Sinèrgic i homo-estimulosa de les glàndules intersticials. Produceix plu-
riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica; ni lesiona cap orgue,
ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni sifons, ni canàrides, ni cap altre medicament
excitant.

**PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR
LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS**

Laboratori Farmacològics del Dr. W. Dutrem **Preu: 21'75 ptes.**

Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

L'escena de la taverna

I jo, a l'igual que vós
quan tot just tombéu la cara
prenc tot desseguit la vara
i faig d'alcalde gelós.

ESTUCHE
DE
SILVER
Y
MADERA
CON
ESPEJO
Y
CERILLERA
DE
ESTUCHE
DE
SILVER
Y
MADERA
CON
ESPEJO
Y
CERILLERA

Cervos